

Operele în care predomină dialogul și monologul sunt foarte îndrăgite de elevi, genul dramatic demonstrându-și accesibilitatea la această vârstă prin specii ca feeria și poemul fantastic. Teatrul pentru copii construiește un univers miniatural, personajele fiind copiii sau reprezentările alegorice, conflictul este simplu, pentru a putea fi urmărit cu ușurință, iar deznodământul pune în evidență victoria binelui, a adevărului, a cinstei, contribuind la dezvoltarea gustului estetic și la educarea intelectuală și morală a copiilor.

Odată cu însușirea capacităților de interpretare a unor texte literare se va dezvolta nevoia firească de a face ceva asemănător, adică de a crea texte literare, cu ajutorul cărora elevii vor transmite mesaje împărtășind cu ceilalți visele, aspirațiile, bucuriile sau nefericirile lor.

Bibliografie

1. Golubitchi S. Aspecte didactice în studierea textului literar în clasele primare. În Acta et commentationes. Științe ale Educației, revistă științifică, nr. 2 (11), 2017, ISSN 1875-3592 , p.208-214.
2. Marin M. Didactica lecturii. Ch: Cartier, 2013.
3. Pamfil A. Limba și literatura română în școala primară. Perspective complementare. Pitești: Paralela 45, 2009, 278 p.
4. Șeptelici A. Limba și literatura română în clasele I-IV. Ghid metodologic. Ch.: SA Tipografia Reclama, 2009, p. 235.

ISTORIOGRAFIA CERCETĂRILOR ASUPRA JOCULUI POPULAR

Maria Stamatî, lector univ.

Catedra Psihopedagogie și Educație Preșcolară, UST

Rezumat. În articolul de față este întreprinsă analiza conceptelor savanților din diferite țări și perioade istorice, pedagogi, folcloriști, etnografi, psihologi, geografi, istorici, medici care au manifestat viu interes asupra problemei jocului ca element al culturii poporului. Savanții, în lucrările sale, au dezvăluit valoarea educativă și funcțiile jocului popular în devenirea personalității copilului cu spirit de inițiativă de cunoaștere și păstrare a patrimoniului național.

Abstract. This article analyzes the concepts of scholars from different countries and historical, pedagogical, folkloric, ethnographic, psychological, geographic, historical, physicists who have expressed interest in the game as an element of the culture of the people. The scholars in his work have revealed the educational value and the functions of the popular game in becoming the personality of the child with a spirit of initiative for knowledge and preservation of the national patrimony.

Problema jocului popular, a rolului și funcțiilor lui educaționale a fost obiect al atenției multor savanți din diferite timpuri și țări. Primele atestări despre jocul copiilor, scrie cercetătoarea Comișel E., țin de secolul al XVIII-lea, când savantul italian Anton Maria-del-Chiaro descrie în lucrarea sa câteva jocuri copilărești”. Realizând un studiu comparativ,

Emilia Comișel, cât și alți folcloriști (Teodorescu G.D. și Evseev I.) remarcă identitatea jocurilor românești prin comparare cu cele practicate de copiii italo-greci, acum 20-25 secole în urmă. Interes sporit pentru jocul popular, ca element al culturii și istoriei, ca mijloc de educație, se manifestă prin anii 40 ai secolului XIX-lea, când apar primele culegeri de jocuri populare. În aceste culegeri este menționată deja importanța și menirea socială a jocului. Jocurile sunt alfabetul diferitor cunoștințe, ele sunt prima treaptă a mării scări a științei și culturii, - scriau în anul 1837 editorii unei culegeri de jocuri pentru copii. Însă numai după ce folcloristica devine știință, se acordă o atenție binemeritată operelor populare [4].

La prima jumătate a secolului al XIX-lea raportăm și acțiunile de înregistrare și analiză a jocurilor populare întreprinse de către Hașdeu B.P. Marele cărturar, dintr-un sentiment puternic de patriotism, a elaborat un chestionar, care a fost completat de băștinași spunându-și părerile despre jocul copilăriei lor, descriind conținutul acestora. Astfel, Hașdeu B. a adunat o imensă bogăție spirituală a poporului nostru, spunând că jocul este cel mai important material folcloric, care răsfrânge într-un mod curios diferite epoci istorice, vechile credințe, tradiții, ceea ce constituie cultura noastră, lăsându-le ca zestre urmașilor. Hașdeu B. P. spunea: „Totalitatea științelor omenești își au rădăcinile în popor, care a fost primul filozof, primul istoric, primul medic, primul astronom”.

Preocupați de păstrarea ”comorii,, populare, Alecsandri V. și Stamati T urmează exemplul predecesorului și pleacă prin sate colectând folclor de la băștinași. Cu toate că a fost descris doar conținutul jocurilor colectate, totuși întâlnim în acele culegeri și unele opinii despre joc. Spre exemplu, V. Alecsandri numește jocurile „enciclopedie populară din care pot fi scoase multe învățăminte”.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea în mai multe țări (România, Rusia, Franța, etc.) apar culegeri destinate, în particular, jocurilor populare semnate de L.Bec-de-Fuchier, Lambrior Al., Pokrovski E.A., Ispirescu P., Bessonov P.A., Șein O., Papahagi V., ș.a.

Un interes sporit trezește culegerea de jocuri „Игры древних” în care savantul francez L.Bec-de-Fuchier vine cu presupuneri despre jocurile antichității din diferite țări ale Americii de Sud, Africa, Australia și Europa. El studiază și descifrează desenele lăsate pe lespezile de piatră, care reprezintă, după părerea sa, jocul copiilor în grup, în perechi, în cerc, cât și unele ipostaze de desfășurare a acestei activități (11).

O importanță deosebită prezintă cercetarea întreprinsă de către savantul rus, medic de specialitate, care întreprinde o caracteristică pedagogică a acestei „activități a organismului”. El colectează și descrie un număr impunător de jocuri, care până acum și-au păstrat valoarea lor pedagogică. Autorul supune varietatea jocurilor clasificării conform anumitor criterii și funcții: după natura lor, finalitățile psihologice, educative și instructive.

În lucrările savanților Bessonov P.A., Șein O.P. și Dali V.I. sunt cuprinse toate genurile folclorului pentru copii, inclusiv și jocurile, dar ele apar într-un număr comparativ

mic. Ideea principală este de a utiliza jocul în scopuri distractive, de a satisface necesitatea de mișcare și repaos a copilului.

Alte mărturii le deținem de la cercetătorii Lambrior Al. și Ispirescu P., investigațiile cărora sunt direcționate spre cunoașterea istoriei neamului și plaiului natal prin intermediul jocului popular. În conținutul jocurilor ei disting răsunetul vieții și al traiului strămoșilor noștri. Lambrior, fiind considerat „pionier” în cercetarea folclorului moldovenesc pentru copii, era convins că, prin intermediul jocului popular, copiii pot deveni cei mai buni păstrători și valorificatori ai vechilor tradiții. De aceea, el a studiat minuțios proveniența documentară, importanța istorico-cognitivă și artistică a jocurilor populare. „De la cea mai fragedă vârstă, menționează savantul, copiii se joacă imitând acțiunile, comportamentul animalelor plaiului natal, care grăiesc în limbajul lor., în joc imită acțiuni de muncă, pe care le îndeplinesc meșteșugarii și crescătorii de pâine” etc.

Tendința de conservare a comorii naționale deținem de la folcloristul Ispirescu P. El se dovedește a fi un neobosit culegător de folclor, pe care Alecsandri V. îl îndeamnă: „Scrie dară câte jocuri și jucării mai ții minte și le tipărește, ca să rămână de pomenire”.

Altă perioadă în studiul jocului popular coincide cu primele decenii ale secolului al XX-lea. O investigație bine sistematizată este întreprinsă de către Bogdan Al. și Pamfile Tudor care au alcătuit culegeri unice, ce înglobează în sine tezaurul pedagogiei populare. „Anume poporul, scrie Pamfile T., a înfășat legile morale și naționale în activitatea de joc, care este și calea cea mai scurtă de cunoaștere a neamului” (teză, care este repetată mai târziu de către Claparede Ed.). Pamfile T. ca și Gorovei Artur și Blaga Lucian menționează cu modestie, că jocurile populare sunt o manifestare a copiilor de la țară care deschid calea altora spre cunoașterea vieții neamului nostru. În cele trei culegeri de „Jocuri de copii” elaborate de către Pamfile T. sînt descrise jocuri de dădăcire, de mișcare și jocuri cu elemente muzical-ritmice însoțite de melodie și text. „Jocul popular, scrie autorul, este o cale de integrare în valorile eterne ale poporului, o forță cu caracter propulsator în creșterea copilului” [5, 6].

O abordare aparte solicită valoroasele cercetări întreprinse în deceniile doi și trei ale secolului al XX-lea de către Papahagi T., Teodorescu D.G., Mehedinți S., Blaga L. Pasionați de istoria neamului, Papahagi T. și Teodorescu D.G. își aduc aportul la cercetările anterioare cu ideea ca jocul apare în epocile îndepărtate ale istoriei și s-a transmis prin simpla lui practicare. „Prin joc, spune Blaga, putem urmări tradiții și obiceiuri uitate, îndeletniciri și întreaga istorie a neamului nostru”. La unii autori întâlnim delimitarea jocurilor populare referitoare la unele îndeletniciri, obiceiuri, tradiții, jocuri ce includ în conținut elemente de istorie, despre păsările și animalele ce viețuiesc pe acest pământ. O contribuție deosebită au relatările acestor savanți despre jocurile ce se practica de către aromâni, italieni, francezi la sărbătorile de iarnă—Crăciunul. Cercetările realizate au făcut posibilă ideea că ele rămân până astăzi o reproducere intactă a acelor jocuri ce se practica

de către copiii greco-italieni cu 20-25 secole în urmă. Această idee mai târziu este susținută de folclorista Comișel Emilia [4].

Pentru a cunoaște și caracteriza un popor, spunea vestitul pedagog și geograf Mehedinți S., trebuie să-i cunoști cultura, în joc fiind cristalizate multe elemente din viața lui”. Ideile acestuia sânt similare cu cele ale predecesorilor săi, dar ținem să specificăm că Mehedinți caracterizează folclorul după anumite arii geografice, găsind semne distincte. Astfel, el numește jocurile după aria lor de răspândire: dobrogene, muntene, ardelenene etc. Dar oare noi am putea numi jocurile, răspândite pe teritoriul dintre Prut și Nistru, jocuri moldovenești?

Rețin atenția și cercetările realizate de către savantul rus Vinogradov G.I. Atașamentul său față de jocul popular l-a îndemnat să întreprindă investigații pe teren, ceea ce i-a permis să menționeze că jocul popular dezvoltă vorbirea copiilor, îmbogățește vocabularul lor cu noțiuni și cuvinte arhaice; dezvoltă procesele psihice și trăsături de caracter (voința, insistența, cinstea, sentiment patriotic); dezvoltă spiritul de observație; contribuie la formarea cunoștințelor. „Dacă jocul popular este practicat, afirmă savantul, înseamnă că el există, trăiește, realizează necesitățile copiilor”. Vinogradov îndeamnă să studiem funcțiile pe care le exercită jocul, să aflăm ce cunoștințe pot fi însușite de către copil, jucându-se, ce calități umane pot fi cultivate.

Deceniul trei al secolului al XX-lea este marcat prin cercetările originale ale pedagogilor V.Vsevolod-Gherngros, Covaliov V.S., Stepanova E.M. Adunând jocurile diferitor popoare, autorii citați le caracterizează ca dimensiuni generale ale educației: mijloc de cunoaștere a poporului și trecutului lui; de cunoaștere a lumii; de acumulare a experienței de viață; mijloc de socializare și afirmare a propriei persoane; de dezvoltare fizică, fapt ce este menționat și în lucrările savanților Claparede Ed., Chateau J., Calmettes P., Kapterev P.F., Kapița O.I. Ei surprind în jocuri trăsături comune subordonându-le unor clasificări comode: jocuri dramatizări, sportive și ornamentale. Autorii menționați comentează și preluțiile jocurilor ca element strict necesar: numărările, înțelegerile, frământările de limbă, ghicitorile, care imprimă jocului un colorit amuzant-emoțional ce reglementează relațiile, provoacă umorul și activismul jucătorilor. Din lucrările acestor savanți desprindem sfaturi: cum se alege moderatorul sau conducătorul, cum se trage la sorți, cum decurge ritualul preluțiilor jocului [3,4].

În secvențele extrase din lucrările folcloriștilor Niculescu-Varone și Gorovei Artur (activitatea lui A. Gorovei se extinde și în secolul XIX) găsim idei de altă natură. Acești autori, făcând analiza unor lucrări folclorice, apreciază valoarea artistică, istorică și educativă a jocurilor populare. „Frumusețea și valoarea morală a creațiilor spirituale și a manifestărilor sufletești ale poporului nostru,- spunea Gorovei A, - trebuie înțelese și cunoscute de intelectualii dornici de a-și face o cultură națională temeinică...și, în deosebi, de cei care se pregătesc pentru nobila misiune de educatori ai tineretului”. Referindu-se concret la jocurile populare, menționa, că nimic nu poate fi comparat cu valoarea lor pentru

copii, influența lor directă asupra sufletelor divine, că ele sunt o avuție nepieritoare ce luminează mintea cu idei morale. Preocupat de problema jocului popular, Artur G. și Mușlea I. ne îndeamnă la un studiu mai aprofundat al acestor produceri, care „oglesc și păstrează amintiri și supraviețuiri de obiceiuri, rituri..., care uneori nu mai trăiesc decât în manifestările copilărești” [5].

Funcția educativă a jocurilor populare capătă o apreciere înaltă în lucrările pedagogilor ruși. Sistemul pedagogic a lui Ușinskii C.D. este în totalitate dominat de principiul numit „caracterul popular al educației”. „Educația creată de popor și având la bază principiile etnice, scrie savantul, dispune de acea forță educativă, care nu există nici în cele mai perfecte sisteme”. Autorul este convins că valorificarea și transpunerea acestui izvor bogat în mijloc eficace de educație este sarcina pedagogiei. În lucrarea „Omul ca obiect al educației”. Ușinskii C.D. formulează și argumentează următoarele teze despre caracterul popular al educației:

- copilul trebuie cunoscut cu valorile poporului prin fenomenele natale și naționale;
- jocul popular este o forță puternică de educație morală a copilului;
- educația bazată pe principiul „caracterul popular” formează adevărații patrioți;

Acestui pedagog îi aparține și apelul de a cerceta influența jocului popular asupra dezvoltării psihice a copilului. După viziunea lui, jocul este creat nu numai pentru joacă, dar și pentru a-i da copilului posibilitatea să inventeze, să creeze. Nu mai puțin importante sânt și ideile despre modul de organizare a jocurilor. Ușinskii C.D. atenționează că jocul este trainic și durabil atunci, când apare din necesitățile copilului și poartă un caracter liber.

În același context se înscriu cercetările efectuate de către discipolii lui Ușinskii C.D., Vodovozova E.N., Simonovici A.A., Kapterev P.F. ș.a., care își orientează activitatea teoretică și practică spre o educație ce poartă caracter popular. Vodovozova E.N. elaborează un manual de pregătire a educatorilor unde inserează jocurile populare rusești, elaborează o programă și recomandări metodice privind organizarea jocurilor [9, 12].

În știința pedagogică rusă s-au căutat mereu noi mijloace educaționale care ar mobiliza și direcționa din interior personalitatea copilului. Această tendință este sintetizată în cercetările Tiheeva E.I. și Usova A.P. Sistemul propus de Tiheeva E.I. se axează pe ideile educației populare. Ea abordează probleme de o valoare științifică. Este vorba de exprimarea poziției sale teoretico-practică în planul dezvoltării vorbirii. Asigurarea unei integrări active a copilului în creația populară - poveștile, proverbele, zicătorile, ghicitorile și jocurile, ceea ce va spori dezvoltarea cognitivă, simțul bucuriei, independența și creativitatea lui. Fundamentarea științifică și valoarea practică a jocurilor populare este consemnată de către Tiheeva E.I. în programele și culegerile de jocuri pentru copiii de diferite vârste. Ea dezvăluie valoarea jocurilor, spunând că ele prevăd dezvoltarea concomitentă a mai multor calități ale copilului: perceperea vorbirii orale și grafice, dezvoltarea atenției, voinței, forței fizice. Ideea fundamentală a savantei constă în aceea că ea a fost prima în știința pedagogică, care a propus instruirea prin joc și organizarea

activităților-joc. Începând cu anii 1930, jocul se plasează în practica grădinițelor de copii ca metodă și ca formă de instruire.

Într-o viziune similară marcăm și poziția Usova A.P. Autoarea elucidează marea valoare a creației populare și menirea ei de a rezolva sarcini educative cu caracter general, care vor duce implicit și la acoperirea eficienței formative. Usova accentuează că formarea aspectului moral influențează asupra atitudinii copiilor pentru mediul național, social și cultural, simțului de responsabilitate față de valorile fundamentale sociale și spirituale ale națiunii, determină aprecierea și respectarea tradițiilor, cunoașterea originii poporului și a limbii. Meritul și viabilitatea ideilor ei constă în faptul că a surprins în practicarea jocurilor populare formarea noțiunilor despre plai, popor, cultivarea sentimentelor de stimă și mândrie față de Patrie, formarea conștiinței morale înalte, a conduitei morale. Ea consideră jocul popular o acțiune educativă, care dezvoltă istețimea și agerimea minții, plasticitatea limbajului. Vitalitatea și valoarea jocurilor populare, explică Usova, se manifestă prin saturația lor cu chipuri accesibile înțelesului și minții copilului. Savanta susține că jocurile populare sunt scutite de sarcini didactice înguste și supraveghere strictă sau, cum mai numește ea „pedagogizare”, jocurile nu plictisesc niciodată copilul, ci rămân mereu proaspete și atractive pentru el. Ea cheamă să fim exigenți față de structura jocului popular, să nu dezmembrăm cuvântul, cântecul și mișcările, altfel el își va pierde farmecul [7, 2].

În știința pedagogică sunt apreciate la justa valoare și jocurile populare muzicale de către Vetlughina N.A., Apraksina O.A., Zimina A., Contautene Z.B. Autorii unanim menționează că aceste jocuri solicită un număr arbitrar de participanți, au formă simplă, sunt expresive, ritmice și pot fi organizate la grădiniță, acasă. Într-o mare măsură jocurile muzicale trezesc emoții de bucurie, dezvoltă capacități muzicale.

Prin originalitate se evidențiază cercetările savanților Mansurova A., Eleonskaia E., Anikin V., Litvin L.S., Babici V., care apreciază înalt reflectarea în jocurile populare a activității de muncă, a modului de viață, a tradițiilor. În ordine strictă urmăresc cum adultul prin joc pregătește copilul pentru acțiuni reale de viață, de muncă. Autorii găsesc în jocuri „pedagogie practică”, artă și o sistemă logică de educație fizică, pregătire pentru muncă, dar nu un substituent al muncii.

În anii 60 ai secolului al XX-lea în Rusia se întreprind un șir de cercetări care au avut scopul de a studia jocurile diferitor popoare și a demonstra însemnătatea lor în dezvoltarea personalității integre a copilului. Volkov G.N., spre exemplu, studiază jocul ca element al pedagogiei populare ciuvașe și rolul lui în educația fizică, estetică și morală. În sondajul întreprins de către Capan S. jocurile cazahe sunt tratate ca mijloc de educație fizică și intelectuală. Sub diferite aspecte au fost analizate și jocurile populare mordove -Tarakina N.N., balcare - Burtuieva M.N., ucrainene - Boiko V.G., bielorusă - Vilikin I.B., adâghee - Mafedzev S.H., georgiene - Șișnașvili N.G., uzbece – Gadjjeva S.A. ș.a.[8, 10, 12].

Se manifestă un viu interes pentru jocurile populare și în alte țări. Șeitanova U. fundamentează însemnătatea jocurilor populare bulgare, în care, consideră cercetătoarea, se oglindește experiența pedagogică populară acumulată de veacuri.

Cercetătoarea Comișel E. se remarcă prin adunarea speciilor folclorice pentru copii. Autoarea abordează o multitudine de probleme ce țin de originea, circulația, frecvența, aria de răspândire, conținutul, structura și funcția jocurilor. Ea distinge jocuri populare cu funcție psihică, educativ-formativă și distractivă, funcție pedagogică și socială. Asupra acestei opinii putem sesiza faptul că funcția educativ-formativă și funcția pedagogică sunt echivalente [4].

Referindu-ne la abordarea problemei jocului popular în Republica Moldova, remarcăm că, începând cu anii 50 ai secolului al XX-lea activează savanți-folcloriști, care acordă jocului popular o atenție deosebită. Printre ei pot fi numiți Băieșu N.M., Botezatu G.G., Junghietu E.B., Buruiană V.B., Gațac V.U., Ciobanu I.D. etc. De rând cu alte genuri de folclor, acest colectiv de savanți a cules un număr impunător de jocuri populare clasificându-le după aria de răspândire. Băieșu N.M. descrie conținutul jocurilor, propunându-le pedagogilor să le aplice în lucrul cu copiii. El face o încercare de a explica contribuția jocurilor la educația multilaterală a copiilor. „Jocul, remarcă savantul, altoiește calități și sentimente nobile: dragoste de Patrie, de oamenii muncii, de prieteni, dreptate, eroism, calități senzoriale, priceperi verbale și muzicale, punând în mișcare forțele spirituale și fizice”. Este important faptul că savantul apreciază jocul popular ca „instrument de dădăcire maleabil”; instrument didactic, care are capacitatea de a fi adaptat particularităților fiecărui copil pentru a obține evoluția calitativă în dezvoltare [1,2].

Băieșu N. clasifică jocurile incluse în culegerile sale, după vârsta destinatarilor: pentru copiii de la naștere până la 2 ani (numite „de dădăcire”) și pentru copiii de la 3 până la 7-8 ani. În culegerile sale „De-a mijatca” și „Воспитательное значение детского фольклора” (1980), autorul propune unele indicații cu privire la organizarea și dirijarea jocurilor. „Înainte de a organiza jocul, scrie Băieșu N., adultul va stârni curiozitatea copiilor, cunoscându-i cu viața și comportamentul tuturor vietăților”, va informa micuții despre conținutul acestuia. De exemplu, în jocul „De-a meșterii” se va povesti despre meșteșugurile și îndeletnicirile practicate în trecut de către oamenii din Moldova; în jocul „Halea-Malea”-copiii vor afla unele date istorice din viața poporului moldovenesc etc. [1,2,6].

În colaborare cu Băieșu N. activează Botezatu G, care, de asemenea, culege de la populație jocuri și le clasifică după regiunile climaterice ale Moldovei. El susține părerile colegilor săi, că jocul este o activitate complexă care angajează resursele cognitive și afective ale copiilor, prin care se pot exercita influențe informative și formative [1,2,5].

O culegere cu jocuri populare, care sunt răspândite și practicate în satele Moldovei, este propusă de către folcloristul Grumeza G. Aportul acestuia constă în descrierea conținuturilor jocurilor în câteva variante. Apreciind valoarea lor în dezvoltarea fizică, Grumeza G., analogic, ca și Piajet J., își exprimă părerea despre semnificația regulii în joc și

respectarea acesteia. Regula este numită „ordine”, care guvernează cele mai simple conduite ludice ce pregătesc copiii pentru jocurile de competiție.

Făcând această trecere în revistă a lucrărilor scrise de etnografi, istorici, folcloriști și pedagogi, consacrate jocului popular, afirmăm că istoriografia lui a devenit obiect de studiu al savanților, începând cu secolul al XVIII-lea. Mai târziu apar primele culegeri de folclor pentru copii, ce expun păreri referitoare la importanța lui în educația tinerii generații, se întreprind sondaje psihopedagogice, care desemnează oficialitatea jocului popular ca mijloc de dezvoltare multilaterală.

Bibliografie

1. Băieșu N.M. Воспитательное значение детского фольклора. Под ред. Д.И. Чобану. Кишинэу, Ед. Штиинца, 1980, 47 стр.
2. Botezatu G.G. Folclor din stepa Bălțului. Chișinău, Știința, 345 pag.
3. Chateau J. 1956. Les jeu de l'enfant. Paris, 1986, 280 pag.
4. Comișel E. Folclorul copiilor. Ed. Muzicală. București, 1982, 312 pag.
5. Mușlea I. Problema jocurilor noastre copilărești. În Cercetări de etnografie și folclor. Vol. II., Ed. Minerva, 1972, 425 pag.
6. Pamfile T. Jocuri de copii. București. 1905, 1907, 1909.
7. Усова А. Роль игры в воспитании детей. М, Просв., 1976, 96 стр.
8. Бойко В.Г. Украинский дитячий фольклор. Автореферат. Киев, 1962, 17 стр.
9. Елконин Д.В. Психология игры, Москва, Педагогика, 1978. 304 стр.
10. Сонтаутене З-Б. Народные детские игры и их педагогическое значение. Канд. Дисс. Москва, 1977. 121 стр.
11. Де-Фукиер Л-Бек. Игры древних. Под ред. А.А. Ивановой. Киев, 1890. 210 стр.
12. Мафедзев С.Н. О народных играх адыгеев. Нальчик: Эльбрус, 1986. 144 стр.

PERSISTENȚA RELAȚIILOR SOCIALE, FAMILIALE LA STUDENȚII ÎN ACTIVITATEA DE ÎNVĂȚARE ȘI PREGĂTIRE PROFESIONALĂ

Lidia Trofaia, doctor în psihologie, conferențiar universitar, UST

Ecaterina Corotchih, masterandă, UST

Rezumat. Relațiile sociale, familiale sunt deosebit de necesare în activitatea de învățare și pregătire profesională a studenților, deoarece sporesc reușita în această activitate și în alte activități, îi oferă studentului posibilitatea de a-și pune în valoare calitățile personale. Gama acestor relații este variată și diversificată, fiecare din ele având o anumită semnificație, valoare socială.

În grupele academice sunt mulți studenți care au probleme în relații, dificultăți în comunicare, ceea ce nu trebuie să existe în activitatea lor profesională. Profesorul trebuie să fie comunicabil, sociabil, să-și poată organiza propriul discurs, relațiile cu copiii, colegii, părinții și să-și învețe în această privință și discipolii.

Summary. Social, family relationships are particularly necessary in the students' learning and training activity, as they increase their success in this activity and other activities, and give the student the